

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט' סיון תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא לט | דף הכולל: יומא כז.
דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד תחילת סימן תקצ"א.
מוסר: שם עולם - 'וראה עוד' עד 'וכאשר נחפש'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: וכמו שעשה האלוקים' עד סוף הספר • מסילת ישרים עד סוף הקדמה

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

2150 | ???

הסיפור היומי

**"שבת אחת, בננו החמישי, שיעיה, שהיה אז
תינוק, פרץ לפתע בבכי בשעת הדלקת הנרות, לא
היה זה בכי אופייני לתינוק. היה זה בכי לא רגיל,
חזק ותובעני, כביכול דורש פעולה מהירה"**

הגה"צ רבי נחום כהן שליט"א בסיפור אישי מיוחד של השגחה פרטית

השומעים סיפורים אישיים מחיי היום-יום, כהמחשה לנקודות שברצונו להעביר. הסיפור הבא הינו חוט אחד בלבד מתוך רקמה גדולה ונפלאה של הדרכה והשראה, אותה רקם עבורי ר' נחום במהלך אחת מפגישותי האיטיות והיקרות מפז עמו, בביתו שבשכונת גאולה, ירושלים.

ר' נחום נוטל בידו עט המונח על שולחן הסלון שליידו הוא יושב, ומתחיל להקיש בו, דרך שעשוע. הוא נשען לאחור בכסא המסתובב, ונושם עמוקות.

"זכור לי אחד מלילות שבת, כאשר שיעיה, ילדנו החמישי, שהיה אז תינוק פעוט, פרץ בבכי בשעת הדלקת הנרות", פותח ר' נחום בסיפורו.

"לא היה זה בכי אופייני לתינוק. רעייתי ואני כבר היינו רגילים לתינוקות בוכים! אלא היה זה בכי חזק, תובעני, כביכול דורש פעולה מהירה. יכולתי לשמוע משהו לא-רגיל בבכיו"

ר' נחום ממשיך לתאר את השתלשלות המאורעות במשך כל אותו הלילה, לפני למעלה מעשרים וחמש שנה.

"ושמו את שמי על בני ישראל" (במדבר ו', כ"ז)

שמחת החיים של רבי נחום כהן מידבקת. בכוחם של קולו המהדהד וחיוכו החמים לרומם את רוחם של המדוכאים והמאוכזבים ביותר, וסיפוריו ושיעוריו המלהיבים כבר עוררו וגרמו שמחה לאלפי מאזינים, הצמאים לניחוחם המיוחד של דברי העידוד והמוסר שלו.

אחד הנושאים החביבים על ר' נחום במיוחד הוא: תפקידה הבלתי פוסק של ההשגחה הפרטית בחיינו. תמיד הוא מוכיח את קהל מאזיניו, כמו את מאות הפונים אליו לבקשת עצה והדרכה, לזכור ולא לשכוח, כי חיינו מונחים ומכוונים ללא הרף בידי אדון העולם. ר' נחום מביא דוגמא אחר דוגמא, בהן הוא ממחיש כיצד מצבים מפחידים מתבררים לעיתים קרובות כמועילים לאין חקר, או כיצד מאורעות שהם לכאורה חסרי פשר, נראים מאוחר יותר כחלק מתכנית על גדולה ורחבה הרבה יותר.

מתוך רצון לחזק את המסר שבסיפוריו, ולמנוע פקפוקים לגבי האוטנטיות שלהם, נוהג ר' נחום לעיתים קרובות לחלוק עם

"עוד תראי", אמר לה בקול רך, "אני בטוח שהכל כשורה איתו".
"איני מודאגת", אמרה לו הרבנית, בנימה מתגוננת קמעא,
"אני פשוט רוצה לדעת מדוע הוא בוכה ואינו מפסיק!".
ר' נחום הוביל את העגלה ובה תינוקו הצורה, ברחובותיה
השקטים של ירושלים. "אני מקווה ששעיה לא מעיר אף אחד",
חשב בליבו, בעודו חוצה את הרחובות השוממים.
לאחר פחות מעשר דקות, התקרר ר' נחום לבית-החולים.
המקום היה מוכר לו, ולכן ניגש ישירות לכניסה הראשית,
המובילה לחדר המיון.
סמוך לכניסה, הבחין ר' נחום בזוג צעיר. ניכר היה לפי לבושם
שהם אנשים דתיים, והיה ברור שהאישה קרובה ללידה. כדי
לחסוך מזמנם היקר, פנה ר' נחום מיוזמתו בהדרכה, כפי שהיה
סבור שהם זקוקים לה: "הכניסה ליולדות נמצאת מעבר לפינה.
עדיף שתכנסו משם, מאשר מכאן".
האישה, שפניה היו מופנות לעבר בעלה, הסתובבה לאחור כדי
לראות מיהו זה שדיבר. מבט אחד שלה בר' נחום הספיק, והיא
פרצה בצחוק.
ר' נחום, כמובן, לא נפגע כלל וכלל מצחוקה. הוא הניח שאמנם
זהו מחזה משעשע: אדם יוצא לטיול עם תינוק, בחצות ליל שבת.
הוא אפילו גיחך לעצמו, בחושבו כי בוודאי מראהו מצחיק למדי
בעיני הזוג.
'נו, אם הופעתי בשעת לילה כה מאוחרת כדי לשחרר מעט את
המתח בו הם שרויים ברגעים אלו', חשב לעצמו, 'אזי כבר הועילה
הדרך שעשיתי לכאן'.
הבעת פניה של האישה התחלפה מיד מצחוק להבעת אשמה.
היא הסבה את ראשה הצידה במבוכה.
את הדממה המביכה שנוצרה, הפר בעלה. "אני מצטער מאוד",
התנצל בפני ר' נחום. "אשתי לא התכוונה לצחוק על מישהו, חס
וחלילה. ברשות הרב, אסביר את שהתרחש כאן הרגע. לא הייתי
רוצה לפגוע בכבודו", נראה היה שהוא מזהה את ר' נחום, ופונה
אליו בדרך כבוד, בגוף שלישי.
"אשתי ואני עומדים כאן כבר כמעט עשרים דקות. כפי שהרב
בוודאי הבחין, אשתי קרובה ללידה. אנחנו גרים ממש ברחוב הסמוך
לכאן. ביקשנו את אחת השכנות להיכנס ולהשגיח על ילדינו, והגענו
לכאן ברגל. אבל כשהתקרבונו לפתח בית החולים, סירבה אשתי
להיכנס. היא טענה שהיא לא רוצה ללדת כאן, אלא ברצונה שניקח
מונית לבית חולים יותר דתי, אפילו אם עלינו לנסוע בשבת."
"אמרת לי שלדעתי אסור לנו לנסוע בשבת לבית-חולים
אחר, אם אנחנו נמצאים כבר בבית-חולים. אמרת לי שלא
אכפת לי לגשת בפעם הבאה לבית-חולים אחר, אבל לדעתי היא
חייבת ללדת הפעם כאן."
"אשתי אמרה שהיא חוששת ללדת בבית-חולים שלא
מקפידים בו על כל ההלכות. לטענתה, לא יהיה לה אמון מלא
ברופאים ובאחיות. ואז היא אמרה, שהיא תסכים ללדת כאן, רק
אם רב יבטיח לה שאין בכך כל חשש.

הרבנית, כמובן, ניגשה מיד לבדוק את התינוק ברגע שהתחיל
לבכות. בהיותה אם בעלת ניסיון, ידעה שאין סיבה לבהלה.
במקום זאת, היא ניסתה לברר מה מציק לו, ולהרגיע אותו בדרכים
הבדוקות והמנוסות.
ר' נחום היה בטוח ביכולתה של רעייתו לטפל בשעיה, עד
שלא התייחס כלל לבכי, ויצא בשלווה מביתו, בדרכו לבית-
הכנסת לתפילת שבת.
עם שובו לביתו, הופתע למדי לשמוע את שעיה בוכה שוב.
בירור קצר עם הרבנית העלה כי שעיה פשוט לא הפסיק לבכות
מאז שהתחיל כבר קרוב לשעתיים!
בשלב זה, התחילה הרבנית כהן לדאוג. מה יכולה להיות
הסיבה לבכי? מה לא כשורה? מדוע שעיה מרגיש כל כך לא בנוח,
האם, ח"ו, הוא חולה? מה עליהם לעשות?
ר' נחום לא איבד את עשתונותיו. לדעתו, לא היתה כל סיבה
לבהלה. הוא הבטיח לרבנית בנימה מרגיעה כי שעיה יפסיק
לבכות תוך זמן קצר, והציע לגשת לסעודה.
במשך כל הסעודה, יילל שעיה ללא הפסקה. הוא בכה במרץ
שכזה, כפי שר' נחום מעולם לא ראה אצל אף אחד מילדיו. אין
ספק שהוא ירדם מתוך בכי, בדקות הבאות, הרגיע את רעייתו
חסרת המנוחה.
לאחר ברכת המזון, הבחין ר' נחום כי עצביה של הרבנית
מתחילים להיות מרוטים. לכן, הציע לה שהוא יטפל בתינוק והיא
תלך לישון בשעה מוקדמת מן הרגיל. אחרי הכל - כך טען - היא
הרי טרחה ועמלה קשה כל יום השישי בהכנות לקראת שבת, ומן
הראוי שתוכל לנוח ולישון מעט ללא הפרעה.
הרבנית קיבלה את הצעתו של בעלה בחוסר רצון, והשאירה
את התינוק הצורה, יחד עם ארבעת הילדים הגדולים יותר,
לטיפולו של בעלה. ר' נחום השכיב את שעיה הקטן בעגלה וניסה
ללמוד, תוך שהוא מנדנד את העגלה ביד אחת.
חלפו שעתיים הרבנית כהן התעוררה ויצאה מחדרה, כדי לברר
מה שלום הפעוט. לגודל חרדתה, שעיה עדיין בכה! ור' נחום נאלץ
להודות כי שעיה לא הפסיק לבכות אפילו פעם אחת, במשך הזמן
בו נחה אמו.
בשלב זה, לא יכלה יותר להבליג. "מעולם לא קרה לנו דבר
דומה לכך. זה ממש משונה. לדעתי רופא חייב לבדוק אותו. אנחנו
פשוט לא יכולים לשבת בחיבוק ידיים. אמנם שבת עכשיו, אבל
אני מרגישה שזה מקרה חרום"
ר' נחום הסכים אתה, אבל השעה התקרבה לחצות הלילה. לא
היה מקום בו ניתן להשיג רופא בשעה כה מאוחרת בליל שבת, אך
ביתם נמצא במרחק הליכה מבית-החולים "בקור חולים".
"אולי אקח את התינוק לחדר מיון?", הציע ר' נחום, "אפילו
אם נקרא לאמבולנס, לא אגיע לבית החולים מוקדם יותר".
הרבנית כהן הסכימה לכך. ר' נחום לקח את שעיה בעגלה,
ירד את שתי הקומות והחל לצעוד נמרצות לעבר בית-החולים
שברחוב הנביאים. לפני שיצא מביתו, ניסה להרגיע את רעייתו.

להשמיע דברי הרגעה כה נחוצים, ברגע כה גורלי.
"אין כל ספק", הרחרר לעצמו, "הייתי חייב להגיע לכאן הלילה:
אותה אישה היתה זקוקה נואשות לשמוע דברי הרגעה ועידוד,
ואני נבחרתי לכך".

אוויר הלילה הקריר והלח עורר את ר' נחום מהרהוריו, והוא
זוכר בסיבת בואו לבית החולים, למרות שהמשימה שהביאה אותו
לשם, מולאה בשלמותה. הוא פשוט הסתובב לאחור ושב לביתו.
בשובו הביתה, המתינה לו הרבנית. היא פנתה תחילה לעגלה,
ומיד נרגעה למראהו של שעה הישן עדיין. היא הרימה אותו
בעדינות ואימצה אותו ללבה.

"ברוך השם! ברוך השם!", שבה וחזרה, תוך שהיא מחבקת את
עוללה בתחושת הקלה, אותה יכול להכיר רק הורה. לאחר כשתי
דקות במחשבה שנייה, שאלה את בעלה: "נו, מה אמר הרופא?"
"כלל לא דיברתי עם הרופא", החל ר' נחום לספר, בנימה
עניינית, "והרופא לא בדק את שיעה. למעשה, אפילו לא נכנסתי
לבית החולים. לא היה כל צורך בכך. ברגע שהגעתי לשם, הפסיק
שעיה לבכות. הוא ישן בשלווה כזו, ונראה כה רגוע ונינוח, עד
שפשוט הסתובבתי לאחור וחזרתי הביתה. אך למרות שכלל לא
דיברתי עם הרופא, נודעה לי סיבת בכיו של שיעה".

ר' נחום הסיר מעל ראשו את השטריימל והניחו על השולחן.
הוא התיישב בכסאו על זקנו. ואז, פנה לעבר אשתו התממה
והסביר לה את פשר דבריו. "הסיבה לבכיו של שיעה היתה להביא
אותי לבית החולים באמצע הלילה, כדי לפגוש שם מישהי שהיתה
זקוקה נואשות לדבר איתי - כיון שרק אני יכול הייתי לעזור לה.
הסכימתי ושמעתי: כשהגעתי לבית החולים, עמד שם זוג צעיר..."

(מתוך הספר זורע צדקות - סיפורי השגחה פרטית - מאיר וינקלר)

"אמרתי לה, שהשעה כבר אחר חצות, ואין רב שאפשר
להתייעץ איתו בשעה כזו! אבל אילו הייתי יכול, כך שאלתי אותה,
על דעתו של איזה רב היתה סומכת?
"אשתי אמרה לי, 'הייתי סומכת על ר' נחום כהן. שמעתי הרבה
שיעורים שלו, ואם הוא היה אומר לי שאין חשש ללדת כאן, הייתי
נכנסת בלי שום היסוס!".

"וכך אנחנו מתווכחים בנושא כמעט עשרים דקות. ואז, בדיוק
לאחר שאשתי הסכימה לקבל את דעת הרב, היא מסתובבת
לאחור ורואה את הרב בעצמו, עומד לידינו! זה היה גילוי כמה
מרגש של השגחה, עד שהיא פשוט פרצה בצחוק!".

ר' נחום פנה אל האישה הצעירה הנבוכה, והצביע על שיעה
שבעגלה. "הוא, הוא נולד לא מזמן, כאן בבית חולים זה. למעשה,
כל חמשת ילדי נולדו כן. הרבנית שלי היתה מאוד מרוצה
מהשירות שקיבלה, וכך גם אני".

הבעת פניה של האישה התחלפה, והיא נראתה רגועה יותר.
ר' נחום הניח את ידו על כתפו של הבעל, ונשען לעברו
כתוספת הדגשה. "למעשה", המשיך ואמר, "אף אחד מילדי לא
נולד בשבת, ולמרות שהיינו יכולים לנסוע לכל מקום אחר, עדיין
העדפנו את בית החולים 'ביקור חולים'".

ר' נחום הפסיק לרגע, נותן לדבריו הזדמנות להיקלט, והוסיף:
"ה' יעזור שתהיה לידה קלה!".

בני הזוג השיבו "אמן", והחליפו מבטים מחוייכים. הנהון
לאות הסכמה מצידה, ולאחריו ביקש הבעל מר' נחום לחזור על
הסבריו לגבי הכניסה הישירה למחלקת יולדות. השניים הודו לר'
נחום על דברי העידוד וברכתו, ומיהרו לדרכם.

ר' נחום נאנח בסיפוק עמוק, על כך שזכה להיות השליח

פרשת השבוע

**"ירדתי מהרכב, ולפתע אני רואה שמגיעה השקיעה
ועדיין לא התפללתי מנחה, ומניין אמצע עכשיו
מניין? התחלתי להתפלל בכל ליבי להקב"ה..."**

גם בימינו, בהסתגר שבתוך ההסתר, יכול יהודי לזכות להארת פנים מהקב"ה

וביקשו מהנהג לעצור בצדי הכביש כדי שיוכלו להתפלל. הנהג
הסכים, ואמר להם: עוד מעט אנחנו יורדים מכביש שש, ושם
אוכל לעצור בצדי הדרך. ואכן כך עשה, הוא ירד מכביש שש ומצא
מקום שבו אפשר לעמוד בצדי הכביש המהיר, ועצר. הנוסעים
ירדו מהאוטובוס כדי להתפלל, והנה כשהתחילו להתפלל הגיע
למקום חייל והתחיל להתפלל עמהם. לאחר התפילה שאלו את
החייל מאין באת? הרי המקום הוא כביש מהיר, רחוק מישוב,
וכיצד לפתע הופעת כאן?

השיב להם החייל: אני בעל תשובה, ובראש השנה קיבלתי על

יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלַיָּךְ (במדבר ו כה)

מעשה שאירע בל"ג בעומר תשע"ה: אוטובוס מלא נוסעים חזר
ממירון, ובאמצע הדרך רצה להכנס לחניון, אך בכניסה לחניון היה
תור מאוד ארוך של אוטובוסים. אמר הנהג לנוסעים: יש לכם שתי
אפשרויות, או להכנס לחניון, אך הדבר יקח בערך שעה עד שנכנס
לחניון ועד שנעצור ונעלה שוב לאוטובוס וכו', אפשרות שניה - להמשיך
בנסיעה לבני ברק בלי עצירה. מה אתם מעדיפים? כל הנוסעים השיבו
פה אחד: "מעדיפים לנסוע ישר לבני ברק בלא לעצור כלל".

בהמשך הנסיעה הבחינו הנוסעים שהשקיעה מתקרבת,

אוטובוס ויורדים אנשים להתפלל מנחה...
הקב"ה היה יכול גם לדאוג שהטרמפ יביא אותו עד לבית
כנסת שיש שם מנין מסודר, ולא להטריח אוטובוס שלם למקום
המפגש שם, אך לפעמים כשאדם מקבל על עצמו קבלה, אזי גם
בזמן הזה - בהסתר שבתוך ההסתר, הקב"ה שולח לו הארת פנים.
'יאר ה' פניו אליך'.

(דברי שיח מתוך 'זוי העמודים')

עצמי קבלה להתפלל את כל התפילות בציבור, ואכן אני בעז"ה
עומד בקבלה זו. והנה אני משרת בדרום הארץ, והיום בצהריים
ניגש אלי המפקד והודיע לי כי אני משוחרר לשבת. מצאתי
נהג שהסכים להביא אותי עד לכאן. ירדתי מהרכב, ולפתע אני
רואה שמגיעה השקיעה ועדיין לא התפללתי מנחה, ומנין אמצע
עכשיו מנין. התחלתי להתפלל בכל ליבי להקב"ה: אנא, אני רוצה
להתפלל במנין. ולפתע בעוד אני נושא תפילה לשמים, עוצר לפני

קול העם

**הגעתי לטרמפיאדה שביציאה ממירון, קראתי: בני
ברק! ובחור התקרב לעבר המכונית יחד עם אמו.
הם נכנסו לרכב, נרגשים. "את רואה אמא" - אמר
הבחור - "ידעתי שיגיע טרמפ במיוחד בשבילנו!"**

הגענו ראשונים לתחנה, אבל אחרינו הגיעו אבא ושני ילדים קטנים,
והילדים התלוננו שקר להם. אמרתי לאמי: שהם יעלו על האוטובוס.
אמי שאלה: 'מה נעשה? הרי האוטובוס הבא יגיע רק בעוד שתיים.
אמרתי: בוודאי ה' יעזור לנו. הרי הילדים כל כך מסכנים. קר להם.
"האב והילדים עלו, ואנחנו המשכנו לחכות. היה ברור שה'
יעזור לנו, והוא באמת עזר. עברו רק עשר דקות מאז שהאוטובוס
עזב, ויש לנו עכשיו טרמפ נוח".

הבחור, שלאחר זמן התברר ששם משפחתו כהן, אמר: "בעצם
אנחנו גרים בפתח תקוה. התוכנית היתה לנסוע עד בני ברק, ואז
לנסוע באוטובוס לפתח תקוה".

אמרתי להם: תהיו רגועים. בעזרת ה' תגיעו הביתה בנסיעה
אחת ישירה. ב"ה הנסיעה עברה חלק, והנוסעים שלי הגיעו
עד פתח הבנין בלי להחליף אוטובוס באמצע הדרך, עוד לפני
שהנוסעים בקו הציבורי הגיעו לבני ברק.

שמחתי להיות חלק בשרשרת ההשגחה ולראות איך הקב"ה
עוזר למי שעוזר לאחרים.

(גיליון 'השגחה פרטית')

מספר הרב ישעיהו רובין מבני ברק; יצאתי ברכב מצפת לכיוון
בני ברק. לצדי לא היה איש. חששתי לנסוע לבד בלילה. זאת
נסיעה ארוכה והיעיפות עלולה להכביד ולהרדים אותי חס ושלום.
חוץ מזה, לא חבל על המושב שלצידו? אם יש יהודי שרוצה להגיע
מהצפון לבני ברק, הוא בודאי ישמח אם אעשה לו טובה, וזכות
החסד תעמוד לנו לנסיעה טובה וחלקה בעזרת השם.

נכנסתי עם הרכב לטרמפיאדה שליד הגשר וקראתי - בני
ברק! קראתי שוב, המתנתי עוד קצת, וכשראיתי שאף אחד
מהמתנינים אינו מעונין בנסיעה לבני ברק החלטתי לנסות את
מזלי ביציאה מהר מירון. שם יש סיכוי רציני למצוא יהודי מבני
ברק שבא לשפוך שיח אצל רבי שמעון.

הגעתי לטרמפיאדה שביציאה ממירון, קראתי: בני ברק!
ובחור התקרב לעבר המכונית יחד עם אמו. "את רואה אמא", אמר
הבחור, "ידעתי שה' יעזור לנו. הגיע טרמפ במיוחד בשבילנו!"

הם נכנסו, נרגשים, והבחור סיפר: "לפני עשר דקות הגיע לכאן
האוטובוס מצפת לכיוון בני ברק. שאוסף גם ממירון. באוטובוס היו
רק שלושה מקומות פנויים. יכולנו לעלות ולהתיישב מיד, כיון שאנו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

לילה אחד בא אל"י בחלום מזרי זרבי הגאון מוילנא ושאל לפשר צערי הגדול. סיפרתי לו על שלושת תלמידי שפרקו עול ל"ע. הוא שאל הרבה אודותיהם, ואח"כ אמר: "על לייבל'ה אינך צריך לדאוג..."

אותיות הגמרא שקיבלו רשות לרדת לעולם הזה

אוניברסיטת פטרבורג יהיה יהודי, אולם לכל בעיה ישנו פתרון קל מאוד. עליו פשוט להתנצר.

לייבל'ה בולע את הרוק וכל גופו נשטף בזעה קרה. הוא אמנם נמצא עמוק עמוק בשאול, וכבר מזמן שאינו יודע שבת והנחת תפילין מהם, אולם עדיין נשארו אצלו אי-אלו קווים אדומים.

האורחים בחדרו קולטים את סערת רגשותיו וממהרים להרגיעו תוך כדי שהם קמים ועוזבים את החדר: "אתה לא צריך להחליט מהרגע להרגע. קח לך את הזמן, תחשוב, תישן על זה שניים-שלושה לילות, וביום ראשון בבוקר תודיע לנו על החלטתך".

בשניים-שלושה לילות שהללו נתנו לו לחשוב, לא יכל לייבל'ה כמעט לעצום עין מרוב ספיקות ולבטים. לרגע אחד הוא חשב שאולי כן עליו לענות בחיוב להצעה, כי ממילא גם עכשיו הוא מתנהג כגוי גמור, ואז הגיע קול אחר שהצליף בו כשוטף 'איך אתה לא מתבייש בכלל לחשוב על כיוון כזה?'

במוצאי שבת, שעות ספורות לפני שהיה צריך לתת את תשובתו הסופית, חש לייבל'ה שהלחץ מוציא אותו עוד רגע מדעתו והחליט לצאת קצת החוצה לשאוף אוויר רוסי קריר. הוא התיישב על ספסל רחוב מזדמן והצית סיגריה משובחת. ושוב המחשבות באות ומציפות אותו ולא נותנות לו מנוח.

והנה מבעד למחשבות המבלבלות, הוא לפתע שומע ניגון מוכר מתנגן לו מאי שם: "לימא מתני' דלא כר' יוחנן... איי איי איי זאג די הייליגער תוס' ואם תאמר..."

לייבל'ה קם בסערה מהספסל, משתומם כולו. מסתבר שכאן בפטרבורג גר לו בסמוך איזה יהודי שיושב כעת בשעת לילה מאוחרת על תלמודו. הוא נשבה בקסמם של הצלילים הרחוקים והמוכרים. כמה שנים עברו מאז שמע אותם בפעם האחרונה. והוא ממשיך לשמוע: "ר' יוחנן וריש לקיש הוה קאזלי באורחא..." המילים מחזירות אותו עשר שנים אחורה, אל אותם ארבעת שנות השובע בהם למד והתייגע בשיבת וולוז'ין במתיקות והתמדה. לייבל'ה דעת מתמיד' קראו לי, הרהר בעוגמה ולפתע אפפה את כל כולו החלטה נחושה: אני חוזר לשם! אני מוותר על נשיאות האוניברסיטה, עוזב את פטרבורג וחוזר לוולוז'ין!

הוא ממחר לחזור ללשכתו, אוסף את חפציו ומטלטליו במהירות, יוצא בחסות החשיכה אל תחנת הרכבת, ויוצא ברכבת הראשונה לוולוז'ין. בהגיעו לוולוז'ין בשעות הצהריים, הוא לא מתמהמה ופונה היישר אל הישיבה שנשארה בלי כל שינוי. הוא

את הסיפור דלהן סח ה"חפץ חיים" זיע"א: הימים הם ימי הזוהר של "אם הישיבות" הלא היא ישיבת וולוז'ין המעטירה בנשיאותו של הגאון ר' חיים, תלמידו של הגאון מוילנא, אי שם לפני כמאתיים שנה.

450 בחורים למדו באותה עת בישיבה הראשונה בעולם, ולא סתם בחורים. כי כדי להתקבל לישיבה היה על הבחור להיבחן אצל הראש ישיבה לפחות על שני סדרים בש"ס בעל פה. הריתחא דאורייתא שפרץ החוצה מבין כותלי הישיבה והגיע עד למרחוק, במשך כל שעות היממה בלימוד במשמרות, היה לשם דבר.

והנה למרות הכל, התקיים בשלושה בחורים מתלמידי הישיבה "כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו", וכמו הנסיונות בדורנו אנו, גם שלושת אלה נפלו ביצר הרע של אותו הדור שרבים חללים הפיל. הוא אמנם לא פעל בכלים טכנולוגיים למיניהם, אבל היה מספיק הרסני ומסוכן כשהסתתר בינות לדפים של קונטרסים קטנים ותמימים למראה, 'בוכעלעך' כמו שכונו אז, אותם הפיצו אנשי ההשכלה של אותו הדור, קונטרסים שלעגו במפורש ובמרומז לכל הקדוש והיקר. אותם בחורים רק הציצו לתומם בתוך הספרונים, אולם עד מהרה נפגעו ואיבדו כל טעם בלימוד, ובחור שמאבד טעם בלימוד, בוודאי בישיבה כמו וולוז'ין, מוצא את עצמו עד מהרה משוטט ברחובות ומחפש סיפוקים אחרים.

שמות שלושת הנושרים הראשונים בעולם הישיבות היו: 'מרדכי דער יחסן', 'חצקל דער עמקן' ו'לייבל'ה דער מתמיד'. אחריתם של השניים הראשונים לא נודעה, חוץ מהעובדה שהם פרקו כל עול והגיעו עד שאול תחתית. אולם מסלול חייו של לייבל'ה, נודע לבסוף.

מיד עם עזבו את הישיבה וירד מדחי אל דחי, חשב לייבל'ה לפחות להשקיע את כשרונותיו הברוכים בתחום המחקר ופנה ללמוד באוניברסיטת פטרבורג. הוא הוציא די מהר דוקטורט, ופילס את דרכו בצמרת עד שהתמנה בחלופ שנים מועטות לסגן נשיא האוניברסיטה, חלום של כל גוי.

חולפות עוד כמה שנים ונשיא האוניברסיטה הישיש מת. עם תום ימי האבל, דופקים על לשכתו של לייבל'ה המנכ"ל ועוזרו הראשי, ומציעים לו את המשורה הכי נחשקת ברוסיה, אולי מספר שניים אחרי הצאר ניקולאי. מובן שלייבל'ה ממהר להסכים, אולם אז מוסיפים השניים ליידע אותו כי ישנה איזו בעיה קלה: היות והם מודעים לדבר יהדותו, עליו להבין כי לא יתכן שנשיא

לייבל'ה וועט נאך צוריק קומען. והסביר, כי אותיות התורה שלמד בשעתו בהתמדה מיוחדת ועלו עד לכסא הכבוד, כשראו שהגיע לניסיון הגדול, התחננו וקיבלו אישור לרדת לעולם, לבוא ולהישמע כבת קול באוזניו של לייבל'ה, מה שיגרום לו לחזור למוטב...

אכשר דרא. מסתובבים בינינו מאות "לייבל'ך דער מתמידים", שלא עושים לעצמם חיים קלים, אלא לצד ה'קביעות עתים לתורה' משקיעים הם בלימוד ושינון שוב ושוב את עשרות או מאות הדפים ואף מוסיפים ומתאמצים להיבחן עליהם ברוב הצלחה. בוודאי שתורתם עליה עמלו, עומדת ותעמוד לצידם בכל ענייניהם לפני כסא הכבוד ותפעל להצלחתם לטובה ולברכה כל הימים!

(הרב דוד משי שליט"א, גליון 'ותלמודו בידו' 13, ייש"כ להרב פנחס זרביב, מכון 'למעשה')

מקווה ש' חיים עדיין מכהן כראש ישיבה, או שמא בנו ר' איצ'לה כבר ירש את מקומו. הוא חייב לגשת אליהם ולבקש דרך תשובה. הוא נוקש שתי דפיקות בדלת חדר ראש הישיבה ונכנס. ר' חיים הישיש מרים אליו את עיניו ותוך שבריר שניה פונה לקראתו בצהלה ובידיים פרושות: "לייבל'ה, כל כך הרבה שנים חיכיתי לך, ידעתי שתחזור!".

לייבל'ה מגולל בבכי בפני ר' חיים את קורותיו ואת הניסיון העצום אותו עבר בהצלחה ביממה האחרונה, ומנגד ר' חיים מספר ללייבל'ה איך היה בטוח שיחזור לישיבה:

"ישבתי בשעתו 'שבעה' על שלושת תלמידיי שירדו מדרך הישר, כשבאחד מימי השבעה בא אליי בחלום מורי ורבי הגאון מוילנא ומתעניין אצלי מה זה ועל מה זה, וסחתי לו על מרדכי דער יחסן ועל חצקל דער עמקן ועל לייבל'ה דער מתמיד שפרקו עול ל"ע. הגאון מוילנא שאל הרבה על השניים הראשונים ועליך, ואחרי שענית לו הפטיר לי: 'אויף לייבל'ה דארפ'סט נישט זארגן'.

על דא ועל הא

כבקיא ורגיל העביר את המזוודות בעמדת השיקוף ומיהר לכיוון אולם היוצאים, אך לפתע פתאום --- כמה מאבטחים מגיחים לעברו בנשקים שלופים ומורים לו להשתטח על הרצפה ולהרים ידיים

כחה הנפלא של ההודאה

יצחק הנבוך והמבולבל החל רועד בחוסר שליטה, ומיד הבין שכדי להישאר בחיים - עליו להשתטח ארצה כפי שהורו לו... בשניות בהן שכב על הרצפה הקרה בשדה התעופה, מנסה להבין מה מתחולל סביבו, הרגיע את עצמו כי כנראה מדובר בטעות בזיהוי. הרי אין שום דבר בעייתי במזוודותיו, הוא ארו אותן בעצמו והוא יודע בדיוק שיש בהן כמה פריטי לבוש, ספרים, מזכרות וצעצועים. 'כנראה זו טעות בזיהוי' - הרהר כשהובל אזוק באזיקים לחדר צדדי בשדה התעופה, שם הצטווה להמתין עד שיבוא חוקר משטרה בכיר...

כשהחוקר הגיע, נשאל יצחק לגבי תכולת מזוודותיו, והשיב כי אינו יודע על שום פריט בעייתי. ואז החוקר עטה ארשת פנים נרגזת, ולפתע שלף מהמזוודה של יצחק שלושה כדורי רובה, הניף אותם תוך הטחת אצבע מאשימה, ושאל בשאגת אימה: 'ומה אלה??? מדוע נשאת בתיקך כדורי רובה מסוכנים? וכי אינך יודע שזו עבירה פלילית חמורה, שלא נעבור עליה בשתיקה!?!?!'

יצחק נבעת. הוא הכיר את הכדורים הללו היטב, אלו כדורים משומשים אשר קיבל פעם מכמה חיילים בגבול הצפון, כשהיה בכפר סמוך בשבת. לתומו סבר כי יביא את הכדורים לארצות הברית להראות לאחיו ואחיותיו כמזכרת נעימה, ולא העלה בדעתו כי יסתבך עד כדי כך...

כשגוף המטוס רעד והחל לנוע על מסלול ההמראה, חש גם יצחק רעד של התרגשות. המטוס האיץ, ויחד עמו - הואצו פעימות הלב של יצחק, בחור ישיבה מארצות הברית שגלה ללמוד תורה בארץ ישראל, ועתה עושה את דרכו בחזרה לביתו. ציפור המתכת המעופפת פרשה לה כנפיים והמריאה אל בין העננים בדרכה למוסקבה, תחנת הביניים במסע לניו יורק.

בבטן המטוס, שכנו להן שתי מזוודות עמוסות בחפציו האישיים, ספרים, מתנות לאחים ואחיות, וגם מזכרות שונות משנת לימודו בארץ. הוא דמיין את רגע המפגש המרגש עם הוריו, סופר את השעות והדקות לנחיתה. כשנחת המטוס במוסקבה, מיהר יצחק לקחת את המזוודות ולהמשיך לאולם הנוסעים הממשיכים, אלו הממריאים ליעד הבא.

בצעדי ריצה קלים עשה את דרכו בנמל התעופה המוסקבאי הענקי, מביט בעשרות המטוסים החונים מסביב ותוהה באיזה מהם יזכה לטוס לניו יורק עיר מכורתו. הוא מגיע לעמדת הבידוק, כבקיא ורגיל הוא מעביר את המזוודות בעמדות השיקוף וכבר ממחר להמשיך לאולם היוצאים, אלא שלפתע פתאום - - -

צפצוף מחריש אוזניים נשמע ברמה, ותוך כדי - כמה מאבטחים חסונים הסתערו בנשקים שלופים, והורו לו ברוסית מתובלת באנגלית רצועה להשתטח על הרצפה ולהרים ידיים.

קרא את כתב האישום בחופזה, שאל את עורך הדין לפשר העניין, ומשנענה בסיפור במלואו - קרע את כתב האישום מול עיני התביעה, וזיכה את הנאשם מכל אשמה, חד וחלק!

תוך זמן קצר ננעל הדיון, הראשון והאחרון בתיק. שליח חב"ד מקומי יעץ לו להימלט מרוסיה עוד לפני שהתביעה תגיש בקשה לערעור, והוא הצליח למצוא מטוס שהמריא מיד - כך שאת השבת כבר עשה מחוץ לגבולות רוסיה, אליה לא ישוב לעולם!

אולם, יותר מהנס המופלא שקרה לו, מספר יצחק על נס גדול בהרבה: הוא גילה את כח ההודאה, הוא הבין עד היכן היא מגיעה. ראשית, בעת הקושי עצמו, כשיהודי מתרכז בלהודות לה' על הדברים הטובים ועל מה שנראה כפחות טוב, על רגעים שנראים קשים כמו על חוויות חיוביות - הוא מקבל עוצמות וגבורות רוח לעמוד בכל אתגר, להתמודד בכל מערכה.

ושנית, בסופו של דבר, הרי מדובר בנס מופלא, אשר כל מי שמכיר את המערכת המשפטית הרוסית - תמיה איך הוא יתכן. אבל הוא יתכן גם יתכן, כי להודאה יש דרך משלה לפתור בעיות, יש לה כח לגאול יהודי מצרתו ומצוקתו, היא פותחת שערי כלא מכל סוג, מובילה יהודי לגאולה אישית מצרותיו מתוך הודאה ושבח!

אחים יקרים, הבה נאמץ את המסר העולה מבין כותלי הכלא הרוסי, ומתוך הנס המופלא שהתחולל במשפט, כפי ששמענו בעדות אישית מפי מגיד השיעור של הבחור הניצל. מתברר כי להודאה יש כח על טבעי, יכולה היא להציל, להגן ולהושיע, לגאול ולפתור, לסייע ולהאיר בחשיכה.

הבה נאמץ את כלי ההודאה - עכשיו, בחג הפסח שכולו הודאה, וגם לאורך ימים. כי ימי המצוקה שאנו בעיצומם, כמו גם ימי שגרה בהם יש לנו בעיות שגרתיות, יכולים להיראות אחרת לגמרי אם נקבל על עצמנו להודות ולהלל, להביע שבח והודאה לה' בפינו ובלבבנו תמיד.

וככל שנודה לה' מעומק הלב, ככל שנקבל על עצמנו להביע שבח וגדולה על מעשיו ונפלאותיו, ככל שנחליט מעכשיו לשורר לו תודה על הדברים הטובים וגם על מה שנראה פחות טוב - כך נזכה כי עולמנו יואר רק ברגעים יפים, ונזכה כולנו להיגאל איש איש ממצוקתו וצרותיו, כמו גם לגאולת עם ישראל כולו!

(טיב הקהילה פר' ויקה"פ תשפ"א)

הוא ניסה להסביר את עצמו, אולם החוקר סכר אוזניו ואטם את לבו. הוא הושלך למעצר בתנאים מחפירים, לצד עבריינים רוסיים אלימים ומגודלים, שיכורים ורוצחים מכל המינים והסוגים. שבועות ארוכים שהה במעצר, כשהוריו עושים הכל כדי לנסות לסייע לבנם, הכלוא בתא מצחין עם תחתית המין האנושי... לבסוף, נקבע מועד למשפטו, בעוד כשלושה חודשים. נשכר עבורו עורך דין ממולת, שהסביר כי אמנם לפי החוק הבינלאומי מצבו אינו כה חמור, אולם ברוסיה - אין לדעת... התביעה דרשה להטיל עליו 10 שנות מאסר בגין ניסיון רצח!!!, ויצחק המבוהל, עלם צעיר שנזרק באחת מספסלי הישיבה לתוך קלחת משפטית מסובכת, לא ידע את נפשו...

בעודו בתא, בצר לו, נזכר בדברי מגיד השיעור שלו, הרה"ג ר' זאב דינר שליט"א, שהיה מפליא לספר על כח ההודאה לה' כמושיעה מכל צרה וגואלת מכל בעיה. עתה, ביושבו בתא ימים ארוכים ללא כל תעסוקה, היו לו דברים אלה למשיבי נפש, ומתוך התנאים הקשים - נטל פנקס קטן והחל רושם בו סיבות להודות לה' על חסדו וטובו עמו מאז ומעולם, כולל גם חסדים גדולים וקטנים שהוא זוכה בהם תוך כדי המעצר הנורא שהוא שרוי בו... מאז אימץ את 'שיטת ההודאה', הפכו ימי הכלא למרוממים עבורו. עדיין הוא נתון בין שיכורים ורוצחים, אולם בתוככי לבו מזדמרת שירת דבקות ותודה לבורא עולמים, ובכל רגע ורגע חש כי הוא מתחבר לאביו הטוב, ומודה לו על כל חסדו - כולל גם על המעצר המפחיד הזה... ההודאה מילאה את לבו בכוחות לעמוד באתגר, הוא חש כי הקשר הקרוב עם בורא עולם מתהדק מאי פעם, הוא ממש מרגיש את ידו של הבורא נתונה אתו, בבחינת 'עמו אנוכי בצרה'...

כך, לראשונה בהיסטוריה, הפך תא מעצר רוסי קפוא ומחניק, לאלומת אור של תודה לה'.

את מיטב שעותיו הקדיש יצחק להודות לה', פשוט לומר תודה לאבא על חסדו. פעמים נפשו יצאה בריקוד, לפעמים עיניו זלגו דמעות התרגשות, כך או כך - פעמים כה רבות הוא כמעט שכח היכן הוא נמצא, כל העת חש נרגש מעוצמת ההודאה והקשר לה'...

ויהי ביום המשפט, היה זה יום ששי, שעות ספורות לפני כניסת השבת. שופט רוסי זקן ועב כרס נכנס לאולם הדיונים,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מה זו באמת 'אמת', ומה זה באמת 'שקר'?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

נקרא "שמע שוא", או מחמת השומע, שלא ידע דבר זה שסיפר לו, ועתה כששומע הוא מאמין לדבר שאסור לו להאמין; או מפני שהתורה ירדה לסוף דעת המספר, שבוודאי מערב בתוך הסיפור דבר שאינו אמת, כדי להטעים את הדבר לפני השומע. ביאור נוסף כתב ה'חפץ חיים' לקמן (כלל ו באמ"ח ס"ק כא בהגה"ה) בשם היד הקטנה, שכל דיבור נמאס ונתעב, אף שהוא אמת, נקרא שוא ושקר, כי "שוא" פירושו גם דבר שאין בו טוב אלא רע. וכדברים האלו ביאר במכתב מאליהו (ח"א עמוד 96-94) בהגדרת המושג 'אמת' ו'שקר', שאין הכוונה ש'אמת' הן העובדות כפי שהיו, ו'שקר' הוא כשמשנים את העובדות [אף שבאופן הרגיל זו אכן הכוונה] - אלא ששקר הוא כל דיבור, אף אם הוא אמת, שיוצא ממנו תכלית רע שהוא כמו השקר, וכמו בלשון הרע שאסור לומר אפילו דבר אמת אם הוא גנאי לשני, מכיון שמהאמת שלו יוצא תכלית רע שהוא כמו השקר, ונמצא כאילו הוא דובר שקר; וכן להיפך תכלית האמת הוא הטוב וכו'.

בסעיף א' (פתיחה - עשין), כתב ה'חפץ חיים' כי איסור לשון הרע ורכילות הוא אע"פ שהמספר דובר אמת. ובביאורים ומוספים מביאים מה שכתב בזה הח"ח לקמן (לשון הרע כלל א באמ"ח ס"ק א), שזו הטעות הראשונה שרגילים העולם לטעות בדיני לשון הרע, שסוברים שלשון הרע הוא רק כשהדבר שקר. וכן כתב הח"ח בהקדמה, שטעות זו היא הסיבה שאצל ההמון איסור לשון הרע נעשה הפקר כל כך, והאריך להוכיח שם (כלל א) מהגמרא בכמה מקומות שהאיסור הוא אף על אמת, ושכך כתבו בפירוש כל הראשונים והאחרונים. וסיים שהאריך בזה הרבה, כי אולי יתן ה' שיועיל קצת להוציא את העוורון הזה מלב בני אדם. ולכאורה, הרי מלשון הפסוק (שמות כג א) "לא תשא שמע שוא", שנדרש על איסור לשון הרע - משמע שהאיסור הוא רק על דבר שהוא 'שוא' ושקר? על כך ביאר ה'חפץ חיים' כאן (באמ"ח ס"ק ב), שלשון הרע

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

יומא דף לט

מדוע הורה החזון איש לציין בבית החיים שמיועד לשומרי שבת ואוכלי כשר?

אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם

הכשילוך בשגגתך. עכת"ד הרמב"ם. ואכן הוברר ששלוש עשרה שנה האכילוהו טריפות. ונמצאנו שמאכלות אסורות מביאים את האדם לדעות כוזבות מלבד איסור הלאו גרידא של אכילת נבילות וטריפות.

ומעשה היה כאשר יסד רבי יעקב הלפרין זלה"ה מייסד שכונת "זכרון מאיר" בבני ברק את בית החיים "שומרי שבת" בב"ב, אמר לו מרן החזון איש זלה"ה לכתוב שזה מיועד לקבורת שומרי שבת ואוכלי כשר, ובא מאן דהו למרן הרב מבריסק זלה"ה ושאלו מה גודל החשיבות שהחשיב החזון איש את המקפידים על כשרות יותר מכל המצוות, ובשלמא שבת הרי שקולה כנגד כל התורה והמצוות, אך מה משקלה של הכשרות? והשיב לו הרב מבריסק שלא לחנם הקפיד החזון"א על הכשרות והורה לכתוב כך, והיינו, מפני שמי שאוכל כשר זהו יסוד היסודות להישאר יהודי אמיתי, אבל כל שאינו אוכל כשר אמרה תורה "ונטמאתם במ", ודרשו ז"ל "אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם", ובע"כ הוא גם בשאר הדברים אינו כראוי.

(הגדה של פסח מצות הפסח להגרמ"צ ברלין)

סיפר מרן הגראמ"מ שך זלה"ה שבשנת תרצ"ו כאשר היו גזירות השחיטה בפולין שעמדה הממשלה לעשות רפורמות בשחיטה היהודית המסורה על פי ההלכה ודקדוקיה "מטעמים הומניטריים", באותם ימים סיפר מרן הגרי"ז הלוי - הרב מבריסק זלה"ה שכשאביו מרן הגר"ח זלה"ה שהה בוורשא, הזדמן לו ספר שמובא בו בשם הבעל שם טוב זלה"ה [ככל הנראה כוונתו לספר "דגל מחנה אפרים" (פרשת עקב) לנכד הבעש"ט - רבי אפרים מסדילקוב זלה"ה שכותב כדברים האלו בשם זקנו] שהביא תשובתו של הרמב"ם לאחד מתלמידיו ובה הרמב"ם משיב לו על שאלותיו בעניני אמונה. הרמב"ם כותב לו שיש שני סוגי שאלות. האחת שאלה שכלית והשניה שאלה רגשית הבאה מטומאת הנפש, ושאלתך - כותב לו הרמב"ם - היא שאלה הבאה מכוח הרגש. ושמא תאמר האיך הגיעך כל זה? יש לומר שנכשלת במאכלות אסורות שעל הכתוב (ויקרא יא, מג) "ונטמאתם במ", דרשו בגמרא (יומא לט:): "אל תיקרי ונטמאתם במ אלא ונטמטם במ". ואם ודאי לא ידעת שנכשלת באכילת טריפות, צריך לומר שאנשים שאתה סומך עליהם הם

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מי שהוסיף 'תרועה' מותרת בתוך 'סדר' תשר"ת - האם צריך לשוב לתחילת הסדר?

אולם, גם לדעת המקלים - מי שהוסיף שברים בתשר"ת לאחר שכבר תקע שברים תרועה, עליו לשוב לתחילת הסדר, משום שלאחר שתקע שברים ותרועה כדן, שוב אין מקום לשברים בסדר זה, והרי הם מפסיקים בין השברים תרועה לתקיעה שלאחריהם, ובטל כל הסדר. ובכל מקרה שבו צריך לשוב לתחילת הסדר, אם כבר תקע את התקיעה השניה של הסדר, נחשבת תקיעה זו כתקיעה הראשונה של הסדר המתוקן, אף לא התכוון לכך.

[שו"ע תקצ, ח, משנ"ב ל, לא רלה, וביה"ל ד"ה או]

כפי שלמדנו, מי שהוסיף 'תרועה' בתוך 'סדר' תשר"ת (תקיעה שברים תקיעה), או 'שברים' בתוך סדר תשר"ת (תקיעה תרועה תקיעה), עליו לשוב ולתקוע מתחילת הסדר. ואין הבדל בין אם מוסיף את הקול הבלתי מתאים לפני הקול המתאים, או לאחוריו. ומי שהוסיף תרועה בתוך סדר תשר"ת (תקיעה שברים תרועה תקיעה) לפני השברים - אף הוא צריך לשוב לתחילת הסדר; ויש אומרים שאינו צריך לשוב לתחילת הסדר, כיון שבאופן זה התרועה אינה נחשבת כהפסק, משום שאף היא שייכת לסדר זה של תשר"ת.

מי שניסה לתקוע והשמיע קול כלשהו ואז שב ותקע - האם הקול הראשון נחשב ל'הפסק'?

ובעומדו עדיין ב'נשימה אחת' שב ותקע את השברים או את התרועה והשלימם כדן - הקול החלקי שהשמיע תחילה, אינו נחשב להפסק בין התקיעה הראשונה לשברים או לתרועה. וכך הדין אף כשהחל לתקוע את התקיעה השנייה ב'סדר', ולא הצליח להשלימה וחזר ותקע כראוי; ואף אם הקול שהשמיע בתחילה היה נשמע כעין 'שבר'. ברם, במקרה שבו השתהה מעט בין הקול שלא הושלם לבין הקול שהושלם כדן, יתכן שצריך לשוב לתחילת הסדר, וראה במקורות.

[שו"ע תקצ, ח, משנ"ב לב רלד, וביה"ל ד"ה שתק; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

התוקע שני 'שברים' ב'סדר' תשר"ת (תקיעה שברים תקיעה), או שתי 'תרועות' בסדר תשר"ת (תקיעה תרועה תקיעה) - אם תקע אותן ב'שתי נשימות', עליו לשוב ולתקוע מתחילת הסדר, כיון שלאחר שכבר תקע כדן, הקול השני, המיותר, מפסיק בין הקול הראשון לתקיעה שלאחוריו, ובטל כל הסדר. אולם, אם תקע את שני הקולות ב'נשימה אחת', הרי הם נחשבים הם כקול אחד, וממילא אינו צריך לשוב לתחילת הסדר. וכן אם החל לתקוע שברים, או תרועה, ולא הצליח להשלימם,

האם ניתן לתקוע בשופר בשני בתי כנסת סמוכים בו זמנית?

בדבר. ולפיכך, שני בתי כנסת הסמוכים זה לזה, ומפאת סמיכותם יתכן שיתערבו קולות התקיעות זה בזה, יש להקפיד שלא יתקעו בשניהם באותו הזמן. אולם, אם שני בתי הכנסת אינם קרובים מאוד, באופן שהקולות הנשמעים מבית כנסת אחד לשני הם 'חלולים', ואינם צלולים לחלוטין, כך שיתכן שלא יוצאים בהם ידי חובת תקיעת שופר - יש אומרים שרשאים הם לתקוע באותו הזמן.

[שו"ע תקצ, ח, משנ"ב לג רלה, וביה"ל ד"ה כמתעסק; ביאורים ומוספים דרשו, 25-26, בהרחבה ע"פ המקור]

בהמשך לאמור: כל הקולות הפוסלים את 'סדר' התקיעות, פוסלים בין בתקיעות שלפני תפילת מוסף, ובין בתקיעות שבמוסף; אבל בתקיעות שלאחר התפילה, אין להחמיר בדבר, כיון שאין חובה מן הדין, אלא מנהג; אלא אם כן תוקעים לאחר התפילה כשיטות אחרות מאלו שתקעו על פיהן את התקיעות הראשונות, שאז יש להחמיר אף בהן.

ועוד בענין זה: לדעת השולחן ערוך, כל הקולות הפוסלים את ה'סדר' ומצריכים לשוב ולתקוע מתחילתו, פוסלים אף כשלא היתה כוונה להשמיעם; ויש חולקים, אך לכתחילה יש להחמיר

מה הדין באופן שהפסיק בתקיעה נוספת בתוך התקיעות? | טעה באחד מסדרי התקיעות האם צריך לחזור ולהתחיל מהתחלה את כל התקיעות? | ומדוע לא תוקעים בצד הרחב של השופר?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות ראש השנה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה'
[משנ"ב חלק ו', סימן תק"צ סעיף ח' עד סוף הסימן]

אחת עד שיסיימו בבית הכנסת השנייה, ואפילו שהשומע לא מכוון לצאת ידי חובה מהתקיעות של הבית כנסת האחר, בכל זאת לשיטת השולחן ערוך שתקיעות כמתעסק הם הפסק, הפסיד התקיעות ששמע, ולכן יש להחמיר בזה.

תקיעה אחרונה יכולה לשמש כתקיעה ראשונה

באופן שאנחנו מצריכים אותו לחזור מהתחלה, אינו צריך לחזור גם על התקיעה האחרונה, כיוון שהתקיעה האחרונה שתקע, עולה לו לתקיעה שלפניה, ומכאן רואים, שלא צריך לדעת היכן אוחזים בתקיעות האם זו תקיעה שלפניה או שלאחריה, וגם תקיעה שכיוונו בה לתקיעה שלאחריה, יכולה לשמש כתקיעה שלפניה.

טעות בתקיעות

אדם שטעה ותקע שתי תשר"ת, או שני תש"ת, או שתי תר"ת כהוגן וטעה בשלישי, אין עניין לחזור על כל התשר"ת והתש"ת והתר"ת, אלא חוזר רק על מה שטעה, ואם תקע בצד הרחב של השופר, לא יצא ידי חובה, שנאמר, 'והעברת שופר תרועה', דרך תמונת גידולו שהאיל מעבירו בחייו מראשו, וכך צריך לתקוע בו, דהיינו בצד הקצר, וגם רמז לדבר, 'מן המצר קראתי ק-ה'.

הפסיק בתקיעה נוספת בין התקיעות

כלל הוא בתקיעות, שצריך שלא יהיה שום הפסק בין התקיעה לבין התרועה, כלומר, התקיעה שלפניה והתקיעה שלאחריה, צריך שלא יפסיק ביניהם שום הפסק של קול שופר שלא קשור לעניין, ואם הפסיק בקול שופר שלא קשור לעניין בין הפשוטה לתרועה, בין מלפניה ובין מלאחריה, צריך לחזור ולתקוע מתחילת אותו סדר, ולכן, אם הפסיק ותקע תרועה בין תקיעה לשברים, וכן אם בסדר תר"ת הפסיק בין התקיעה לתרועה ותקע שברים, וכן אם בסדר תר"ת הוסיף תרועה נוספת לאחר התרועה, ונמצא שהפסיק בין התרועה לתקיעה, וכן אם לאחר התרועה תקע פשוטה אחרת שלא לשם מצוה, דהיינו, יש כאן קול שופר שמפסיק בין התרועה לתקיעה, או אם לאחר שתקע שלשה שברים שתק והפסיק, ואחר כך תקע שברים אחרים, ואפילו שבר אחד בלבד, בכל אלו הדבר הפסק, וחוזר מתחילת הסדר, כיוון שבכל תרועה צריך תקיעה מלפניה ומלאחריה, ולעניין תקיעה כמתעסק ושלא לשם מצוה שנחשב הדבר להפסק וכנ"ל, המגן אברהם אומר, שיש להקל בזה שזה לא נחשב לתקיעה וממילא זה לא נידון כהפסק, והביאור הלכה מביא, שלכתחילה טוב לחוש לדעת השולחן ערוך שזה נחשב להפסק, ולכן צריך להיזהר בבתי כנסיות הסמוכים אחד לשני, ותוקעים שתייהם באותה שעה, שלא יתקעו בית הכנסת

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

* תוקע שטעה בסדר תשר"ת, ולאחר שתקע שנים מתוך שלושת חלקי השברים, החל לתקוע את התרועה - בדרך כלל, עליו לשוב ולתקוע שברים ותרועה מחדש, אבל אינו צריך לשוב ולתקוע את התקיעה הראשונה. אולם, תוקע שטעה בסדר תש"ת, ותקע תרועה יחד עם השברים, או שטעה בסדר תר"ת, ותקע שברים יחד עם התרועה - עליו לשוב ולתקוע את כל ה'סדר' מתחילתו.
* בתקיעת שופר, צריכים התוקע והמקריא להקפיד שלא להתחיל בתקיעה לפני סיום ההקראה, ושלא להתחיל בהקראה הבאה לפני סיום הקריאה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם יש מצוה ללמוד תורה בתשעה באב?

ונחלקו ראשונים בנוגע לחיוב הלימוד בדברים שמותר ללומדם: יש אומרים שבתשעה באב אין חובה ללמוד תורה כלל, אלא שהחפץ ללמוד בחלקים המותרים רשאי לעשות זאת; ויש אומרים שחובת לימוד התורה בתשעה באב היא כבכל יום, והיינו בדברים שמותר ללומדם; וכן דעת כמה אחרונים.

[משנ"ב תקנ"ד, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 7-8]

לדעת המשנה ברורה, את חלקי התורה שמותר ללמוד בתשעה באב, מותר ללמוד רק בצורה פשוטה, אך לא בעיון ובהעמקה, בפלפול, בדרוש, או בקושיות ותירוצים, משום שהלימוד בצורות אלו גורם לשמחה אף כשהוא עוסק בדברים רעים. ולדעת החזון איש, מותר ללומדם בעיון, וכן מותר לעסוק גם ב'דרושים' על מגילת איכה; אך יתכן שאף לדעתו יש דרגות של עיון והעמקה האסורות אף בדברי תורה אלו.

הלוח היומי

ט' בסיון | רבי יעקב חיים ב"ר יצחק ברוך סופר זצ"ל, בעל כף החיים, יגל יעקב, ישמח ישראל ועוד

יארצייט:

קצ"ט: רבי אביגדור ב"ר יצחק קרא זצ"ל, דיין בפראג.
תמ"ד: רבי משה ב"ר נפתלי הירש רבקה"ש זצ"ל, בעל באר הגולה. (וי"א בה' סיון).
תקצ"ט: רבי ישראל ב"ר שמואל משקלוב זצ"ל, תלמיד הגר"א, בעל פאת השולחן ותקלין חדתין.
תרל"ג: רבי יצחק אייזיק ב"ר יששכר בעריש אייכנשטיין זצ"ל, מזידיטשוב, בעל פירוש מהרי"א ועוד.
תרל"ט: רבי אהרן ב"ר עזריאל קונווארטי זצ"ל, ר"י בית א-ל, בעל שו"ת כפי אהרן.
תרצ"ט: רבי יעקב חיים ב"ר יצחק ברוך סופר זצ"ל, בעל כף החיים, יגל יעקב, ישמח ישראל ועוד.
תשל"ב: רבי יחזקאל שרגא ב"ר יואל זיסמן מערץ זצ"ל.

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום...

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

יארצייט הגאון רבי יעקב חיים ב"ר יצחק ברוך סופר בעל ה"כף החיים"

תיאור כיצד בעל ה"כף החיים" היה מברך

מרן הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל תיאר איך היה מברך בעל ה"כף החיים" זצ"ל: רבינו היה עוצם את עיניו ומברך: "ב-ר-ו-ך, א-ת-ה...". והזכיר את השם בסילודין, והמתין שיענו אחריו "ברוך הוא וברוך שמו" והמשיך "א-ל-ו-ק-י-נ-ו-מ-ל-ך ה-ע-ו-ל-ם", כשכל גופו מרתת ואבריו מזדעזעין מפחד השכינה הקדושה, והשלים בדביקות ובערגה "ש-ה-כ-ל נה-יה בד-ברו" והיו רואים בעליל איך שכולו מלא תהילה לבורא ית"ש.

(וזאת ליהודה ח"ב פרק טו)

נשתדל לברך את הברכות במתינות ובכוונה מתוך רגשי הודאה להשי"ת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il